

УДК 811.161.2'276

Миرونюк Л. В.

старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

СПЕЦИФІКА ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

Лексико-граматична компетентність студентів-іноземців є основою правильної реалізації комунікативного задуму в мовленні. На сьогодні накопичено чималий досвід викладання української мови як іноземної, що відображено в працях Г. Іванишин, Л. Козак, Н. Литвиненко, Б. Сокола, О. Туркевич, В. Федчик та інших. Особливості будови та функціонування словосполучень української мови були предметом різнобічних студій таких учених, як В. Даниленко, Л. Вакарюк, Т. Кияк, І. Кочан, З. Куделько, Г. Мацюк, Г. Онуфрієнко, Г. Удовиченко та ін. Однак проблема презентації лексико-граматичних конструкцій української фахової мови для іноземних студентів ще потребує дослідження. Мета роботи – дослідити специфіку викладання лексико-граматичних конструкцій для формування навичок фахової комунікації іноземних студентів, необхідних для вивчення української мови відповідно до змісту Програми навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» НУ «Запорізька політехніка».

Українська мова для студентів-іноземців усіх спеціальностей викладається на 1 курсі відповідно до програми. Відтак, курс досить інтенсивний, і в 2 семестрі, окрім загальної лексики, доречно почати наповнювати лексичний запас інакомунікантів лексико-граматичними конструкціями зі спеціальності. Вважаємо, доречно розпочати роботу над укладанням лексико-граматичного словника зі словосполучень, що містять інтернаціоналізми, значення яких студентам зрозумілі, оскільки вони володіють міжнародною англійською, а такі слова мають структурно-семантичну спільність в українській та англійській мовах, наприклад: *блок* – *block*, *деталь* – *detail*, *інструмент* – *instrument*, *механізм* – *mechanism*, *комп'ютер* – *computer*, *об'єкт* – *object*, *проект* – *project*, *процес* – *process*. Поступово залучаючи нові елементи, які відображають нові предмети чи реалії, до ключового слова, наприклад: *блок вантажопіднімальний* (техн.) –

load block; блок живлення (електротехн.) – power unit, power supply unit; блок пам'яті (комп.) – storage unit; блок системний (комп.) – system unit; блок бетонний (буд.) – concrete block.

Формування граматичних навичок студентів-іноземців потребує комплексного підходу. Формуючи граматичну компетентність, треба приділяти увагу як правильному оформленню граматичної структури відповідно до норм мови, так і функціонуванню граматичного явища у мовленні відповідно до комунікативної мети. Відтак, закріплення вивченого слід здійснювати в процесі комунікації. Важливо презентувати вивчену лексико-граматичну конструкцію практично: виконання граматичних вправ, читання текстів, аудіювання, діалогічного чи монологічного мовлення. Зокрема, текст як продукт мовленнєвого спілкування, у якому функціонує й реалізується певне граматичне явище, є одним з важливих засобів для презентації лексико-граматичних конструкцій, тому на занятті, працюючи з тематичним текстом, слід приділяти велику увагу особливостям вживання певних граматичних одиниць (наприклад, тих, які найчастіше вживаються або належать до граматичної теми, що вивчається).

Презентуючи граматичну структуру, викладач має передбачити й скоротити виникнення можливих помилок, для цього треба проаналізувати труднощі, які може викликати певне граматичне явище у студентів та підібрати й розробити відповідні вправи для засвоєння лексико-граматичних конструкцій. Насамперед, надати студентам інформацію про значення, форму й специфіку вживання граматичної конструкції. Відтак, студенти оволодіють операціями формоутворення і вживання певного явища в мовленні. Наприклад, можна підготувати завдання з пропозицією дописати в реченні іменник *«технологія»* в потрібному відмінку: *«1. Як наукова дисципліна .. сприяє впровадженню найефективніших виробничих процесів. 2. До складу сучасної .. належить і технічний контроль виробництва. 3. Моторна олива Shell Helix Ultra з ... PurePlus створена з природного газу для забезпечення ефективної роботи двигуна. 4. Яке майбутнє у .. розумний дім?. 5. Упродовж останніх років, у світі ... з'явилося багато цікавих інновацій»*. Виконуючи вправу, студенти-іноземці набудуть граматичних навичок узгодження слів у словосполученнях та доречного їх вживання у контексті. Для засвоєння певної групи лексико-граматичних конструкцій можна запропонувати різні види діалогічних завдань, зокрема: слухайте / читайте текст, а потім дайте відповіді на питання; сформулюйте питання до прослуханого / прочитаного тексту, складіть репліки студент / викладач (студент консулюється з певної теми, ставить питання за прослуханою лекцією, уточнює тему реферату); студент / студент (обговорення тексту), складіть діалог, використовуючи словосполучення, тощо.

Отже, формування навичок фахової комунікації іноземних студентів слід розпочати з презентації лексико-граматичних конструкцій, в основі яких фахова лексика і які мають структурно-семантичну спільність з англійською мовою. Упорядкування вивченого лексико-граматичного матеріалу найкраще здійснювати, виконуючи граматичні вправи, працюючи з тематичними текстами, складаючи діалоги, повідомлення, реферати.